

ЗНАЧАЈ И ПРИМЈЕНА СТАНДАРДА ИСО 45001 SIGNIFICANCE AND APPLICATION OF THE ISO 45001 STANDARD

Аутори: ЛУКА БУРЂЕВАЦ, Електропривреда Црне Горе АД Никшић, luka.djurdjevac@epcg.com
РАДИСАВ ДАЈОВИЋ, Електропривреда Црне Горе АД Никшић, radisav.dajovic@epcg.com

КРАТАК САДРЖАЈ

Свако радно мјесто носи са собом одређене опасности по здравље и безбједност запослених. Интерес друштва, организације и сваког појединца је да се оствари највиши ниво безбједности како би се нежељене последице, професионалне болести и повреде свеле на минимум односно како би се постигли безбједни услови рада у којима запослени осјећају задовољство при обављању својих професионалних задатака. Безбједност и здравље на раду подразумева стварање услова рада у којима се предузимају одређене мјере и активности у циљу заштите живота и здравља запослених.

Надоградња система менаџмента квалитетом може се постићи увођењем стандарда ИСО 45001. Овај стандард се бави безбједношћу и здрављем на раду, замијенио је ОHSAS 18001 и је компатибилан са стандардима ИСО 9001 и ИСО 14001 те га је лако интегрисати са њима. Интеграцијом ова три стандарда организација може развити свој ИМС – интегрисани систем менаџмента што додатно подиже њен кредибилитет у очима пословних партнера, запослених и купаца, односно корисника услуга и производа саме компаније. Водећи свјетски органи за стандарде, сертификациона тијела и специјализовани консултанци радили су заједно на развоју стандарда ИСО 45001. Ова серија стандарда дефинише захтјеве за ефикасну контролу свих аспеката здравља и безбједности на раду, обезбеђујући усаглашеност са законским обавезама, као и могућност сталног побољшавања својих перформанси.

Овај стандард покрива све битне сегменте безбједности и здравља на раду кроз адекватну документацију.

Кључне ријечи: заштита, рад, стандард

ABSTRACT

Every workplace carries with it certain risks for the health and safety of employees. The interest of society, organization and every individual is to achieve the highest level of safety in order to reduce unwanted consequences, occupational diseases and injuries to a minimum, i.e. to achieve safe working conditions in which employees feel satisfied when performing their professional tasks. Safety and health at work implies the creation of working conditions in which certain measures and activities are undertaken in order to protect the life and health of employees.

Upgrading the quality management system can be achieved by introducing the ISO 45001 standard. This standard deals with occupational health and safety, replaced OHSAS 18001 and is compatible with the ISO 9001 and ISO 14001 standards and can be easily integrated with them. By integrating these three standards, the organization can develop its IMS - an integrated management system, which further increases its credibility in the eyes of business partners, employees and customers, that is, users of the company's services and products. The world's leading standards bodies, certification bodies and specialized consultants have worked together to develop the ISO 45001 series. This series of standards defines the requirements for effective control of all aspects of health and safety at work, ensuring compliance with legal obligations, as well as the possibility of continuous improvement of its performance.

This standard covers all important segments of safety and health at work through adequate documentation.

Keywords: protection, work, standard

УВОД

Организација је одговорна за безбједност и здравље на раду својих радника и других који могу да буду под утицајем њених активности. Ова одговорност укључује промовисање и заштиту њиховог физичког и менталног здравља.

Усвајање ЗЗНР(ОН&S) система менаџмента предвиђено је да омогући организацији да обезбједи безбедност и здравље на радним местима, спречава повреде и нарушавање здравља у вези са радом и стално побољшава своје перформансе. Примјењивање овог система менаџмента, усаглашеног са овим стандардом, омогућава организацији да управља својим ризицима и да побољшава своје перформансе. ОН&S систем менаџмента може да помогне организацији да испуњава законске и друге захтјеве. Ефикасност заштите и здравља на раду зависи од степена ангажованости свих фактора како код послодавца, тако и на свим другим нивоима. Процјеном ризика и предузимањем одговарајућих мјера заштите и здравља на раду, послодавци могу да побољшају своју продуктивност, а тиме и да повећају свој профит. Послодавац који је свјестан важности заштите и здравља на раду, инвестираће више од прописаног минимума и на тај начин обезбједити одговарајући ниво дугорочне заштите и здравља на раду својих запослених.

У Служби за заштиту и здравље на раду спроводе се активности из области здравља и безбједности на раду у складу са националним законодавством, правилима и политиком Компаније и имплементација и надзор над примјеном стандарда ИСО 45001. Наведене активности реализују се кроз организацију и обављање послова заштите и здравља на раду у ОЦ и ФЦ и пружање услуга и стручне подршке подружницама-електранама из области заштите и здравља на раду.

НОРМАТИВНА УРЕЂЕНОСТ ЗЗНР КОД ПОСЛОДАВЦА

Устав Црне Горе, као најважнији правни акт државе стоји на врху пирамиде нормативног уређења заштите на раду. На основу устава и Закона о заштити и здрављу на раду ("Сл.Лист ЦГ" бр 34/14, 44/18), стандарда ИСО 45001, и подзаконских аката који произилазе из његове примјене, уређен је систем заштите на раду кроз:

- права, обавезе и одговорности послодавца и
- права, обавезе и одговорности запосленог

Услед свега што карактерише ЕПЦГ као високоризичан систем, јавила се потреба за израдом квалитетне нормативне уређености која почива на стандарду ИСО 45001 у области заштите и здравља на раду. У ЕПЦГ – Ад Никшић област заштите и здравља на раду, осим већ наведеним правним актима, уређена је и следећим актима Друштва:

- Појединачни колективни уговор (2007)
- Правилник о заштити на раду (2007)
- Правилник о измјенама и допунама правилника о заштити на раду (2010)
- Правилник о измјенама и допунама правилника о заштити на раду (2012)
- Програм оспособљавања запосленим за безбједан рад (2023)
- Норматив средстава и опреме личне и колективне заштите на раду – општи дио (2022)
- Преглед норматива средстава и опреме ЛЗС и КЗС по организационим дјеловима
- Упутство за безбједан рад у електроенергетским објектима
- Процедура: Истраживање инцидента
- Процедура: Идентификација опасности, оцјењивање ризика и управљање ризицима
- Процедура: Поступак у случају повреде на раду
- Процедура: Организовање и спровођење љекарских и санитарних прегледа запослених
- Процедура: Оспособљавање запослених за безбједан рад
- Процедура: Прегледи и испитивања средстава за рад и испитивање услова радне средине
- Процедура: Упознавање извођачарадова и вршиоца услуга са мјерама заштите и здравља на раду
- Процедура: Дезинфекција, дезинсекција и дератизација
- Процедура: Утврђивање законских захтјева и других захтјева у вези са заштите и здравља на раду

С обзиром да процедуре служе као "мост" од закона, стандарда и других аката ка практичној примјени, у наставку текста детаљније навести које су активности предвиђене тим процедурама.

ПРОЦЕДУРЕ ВЕЗАНЕ ЗА ЗЗНР

Процедура је серија активности, задатака, корака, одлука, калкулација и других процеса, која када се предузима у задатом редоследу, даје прописани резултат. Праћење процедуре треба да произведе поновљиве резултате за исте улазне околности. Због овог разлога, формалне, писане процедуре се обично користе у производњи да би се обезбиједили сигурност и конзистентност. Ипак, стално надгледање и побољшавање заједно са правилним управљањем промјенама је обично препоручљиво да би се обезбиједила непрестана употребљивост записаних процедура.

СЛИКА 1

Процедура ИМС 11 Истраживање инцидента

Предмет ове процедуре је дефинисање следећих активности:

- пријављивање инцидента,
- спровођење истраге о инциденту,
- извјештавање о резултатима истраживања инцидента,
- индикатор перформанси у процесу истраживања инцидента,
- ризик у процесу истраживања инцидента и
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 2

Процедура ИМС 12 Идентификација опасности, оцјењивање ризика и управљање ризицима

Предмет ове процедуре је дефинисање следећих активности:

- мониторинг процеса рада и идентификација опасности и штетности,
- анализа ризика од идентификованих опасности и штетности са аспекта заштите и здравља запослених и изналажења потребних мјера,
- извјештавање ,
- индикатор перформанси у процесу идентификације опасности, оцјењивања ризика и управљања ризицима,
- ризик и прилика у процесу идентификације опасности, оцјењивања ризика и управљања ризицима и
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 3

Процедура ИМС 13 Поступак у случају повреде на раду

Предмет ове процедуре су следеће активности:

- прва помоћ, пријављивање и вршење увиђаја повреда на раду,
- тешке, смртне и колективне повреде на раду,
- евиденција о повредама на раду,
- индикатори перформанси у процесу поступка у случају повреде на раду,
- ризици и прилике у поступку у случају повреде на раду и
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 4

Процедура ИМС 14 Организовање и спровођење љекарских и санитарних прегледа запослених

Предмет ове процедуре су следеће активности:

- идентификација запослених за љекарски и санитарни преглед,
- организовање љекарских и санитарних прегледа,
- извјештај овлашћене здравствене установе и додатни прегледи запослених,
- извјештавање,
- индикатори перформанси у процесу организовања и спровођења љекарских и санитарних прегледа запослених и
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 5

Процедура ИМС 18 Оспособљавање запослених за безбједан рад

Предмет ове процедуре су следеће активности:

- утврђивање потреба и идентификација запослених за оспособљавање,
- организовање и спровођење оспособљавања,
- израда документације о оспособљености,
- извјештавање,
- индикатори перформанси у процесу оспособљавања запослених за безбједан рад,
- ризик и прилика у процесу оспособљавања запослених за безбједан рад и
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 6

Процедура ИМС 20 Прегледи и испитивања средстава за рад и испитивање услова радне средине

Предмет ове процедуре је дефинисање следећих активности:

- идентификација, организовање и спровођење поступака испитивања средстава за рад која подлијежу прегледу и испитивању,
- достављање стручних налаза о испитивању средстава за рад, поступање по налазима и предлагање мјера,
- испитивање услова радне средине,
- достављање стручних налаза о испитивању услова радне средине, поступање по налазима и предлагање мјера,
- извјештавање,
- индикатори перформанси у наведеним процесима,
- ризички и прилике у тим процесима и
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 7

Процедура ИМС 21 Упознавање извођача радова и вршиоца услуга са мјерама заштите и здравља на раду

Предмет ове процедуре је дефинисање следећих активности:

- закључивање Уговора ZZNR и контрола поступања по истом,
- извјештавање,
- индикатори перформанси у наведеним активностима,
- ризици и прилике,
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 8

Процедура ИМС 23 Дезинфекција, дезинсекција и дератизација

Предмет ове процедуре је дефинисање следећих активности:

- планирање дезинфекције, дезинсекције и дератизације,
- извјештавање,
- индикатори перформанси наведених активности,
- ризици и прилике,
- управљање неусаглашеностима

СЛИКА 9

Процедура ИМС 24 Утврђивање законских захтјева и других захтјева у вези са заштите и здравља на раду

Предмет ове процедуре је дефинисање следећих активности:

- почетни идентификовање незаконских и других захтјева,
- прикупљање података и вредновање усаглашености,
- идентификовање нових и преиспитавање постојећих законских и других захтјева,
- индикатори перформанси у наведеним активностима,
- ризици и прилике и
- управљање неусаглашеностима

ЗАКЉУЧАК

Заштита и здравље на раду и њихова ефикасност у великој мјери зависе од социо – економских услова, степена економског развоја и традиције сваке државе. За њихово утемељење и поштовање, најважнији је законодавни оквир којим су дефинисани субјекти и њихова права и обавезе, међусобни односи, одговорности, активности и средства за њихово постизање. Послодавац који је свјестан важности заштите и здравља на раду, инвестираће више од прописаног минимума и на тај начин обезбиједити одговарајући ниво дугорочне заштите и здравља на раду својих запослених.

Сврха и циљ стандарда исо 45001 јесте спречавање повреда на раду, професионалних болести и других болести у вези са радом, као и унапређење услова рада.

У складу са тежњама и трендом приближавања Европској Унији, првенствено у изградњи институција система, неопходно је активно се укључити у све сегменте едукације, гдје својим учешћем доприносимо бржој еманципацији друштва и пословне заједнице у циљу заштите физичког и психичког интегритета запосленог, који представља основно људско право, јер рад препун ризика представља основно кршење тих права.

ЛИТЕРАТУРА

- 1.Закон о заштити на раду ("Службени лист РЦГ", бр. 34/14, 44/18)
- 2.Директива Савјета 89/391/ЕЕЗ
- 3.Правилник о вођењу евиденција из области заштите на раду
- 4.Правилник о начину и поступку оспособљавања запослених за безбједан рад
- 5.Правилник о поступку и роковима за вршење периодичних прегледа и испитивања средстава за рад, средстава и опреме личне заштите на раду и услова радне средине
- 6.Правилник о измјенама и допунама правилника о заштити на раду
- 7.Програм оспособљавања запослених за безбједан рад ЕПЦГ
- 8.Упутство за безбједан рад у електроенергетским објектима ЕПЦГ
- 9.Норматив средстава и опреме личне и колективне заштите на раду ЕПЦГ
- 10.СТРАТЕГИЈА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ И ЗДРАВЉА НА РАДУ У ЦРНОЈ ГОРИ 2016. - 2020.
11. Интернет страница: https://iss.rs/sr_Cyrl/project/show/iss:proj:60991